

Dr. İlker DOĞAN

**Türk Hukukunda
DİJİTAL BANKALARIN
KURULUŞU VE İŞLEYİŞİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM BANKALARDA DİJİTALLEŞME

I. BANKA VE DİJİTALLEŞME KAVRAMLARI	3
A. Banka Kavramı	3
B. Dijitalleşme Kavramı	8
II. DİJİTAL BANKACILIK	13
A. Dijital Bankacılık Kavramı	13
B. Dijital Bankacılığa Duyulan İhtiyaç	16
III. DİJİTAL BANKA	19
A. Dijital Banka Kavramı	19
B. Dijital Bankalara Duyulan İhtiyaç	21
IV. ELEKTRONİK BANKACILIK HİZMETLERİ DAĞITIM KANALLARI	23
A. İnternet Bankacılığı	24
B. Mobil Bankacılık	27
C. Telefon Bankacılığı	29
D. Açık Bankacılık Servisleri	31
1. Genel olarak açık bankacılık	31
2. Servis modeli bankacılığı	39
E. ATM Bankacılığı	47
F. Kiosk Bankacılığı	49

G. Diğer Elektronik Dağıtım Kanalları	50
---	----

İKİNCİ BÖLÜM

DİJİTAL BANKALARIN KURULUŞU

I. DÜZENLEMELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ	53
A. Cumhuriyet Dönemi Bankacılık Kanunları.....	53
B. Dijital Bankaların Kuruluşuna Zemin Hazırlayan Düzenlemeler ..	59
C. Dijital Bankaların Düzenlenişi.....	66
D. Dijital Bankaların Hukuki Zeminini Kuvvetlendiren Düzenlemeler.....	69
II. DİJİTAL BANKALARDA KURULUŞ İZNİ	70
A. Kuruluş İzni İçin Aranılan Şartlar.....	70
1. Anonim şirket şeklinde kurulması	70
2. Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması	73
3. Kurucularının kanunda belirtilen nitelikleri haiz olması	75
a. Müflis, konkordato ilan etmiş, uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma ya da iflasın ertelenmesi kararı almış olmaması	75
b. Faaliyet izni kaldırılan veya TMSF'ye devredilen bankalarda nitelikli paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması	77
c. Tasfiyeye tabi tutulan bankerler ile iradi tasfiye haricinde tasfiyeye tabi tutulan finansal kuruluşlarda nitelikli paya sahip ortak veya hâkim ortak olmaması.....	78
d. Kanunda sayılan suçlardan hükümlü bulunmaması.....	79
e. Gerekli mali güç ve itibara sahip olması.....	80
f. İşin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olması.....	81
g. Tüzel kişi kurucuların risk grubu ile birlikte ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması	82

h. Teknoloji, elektronik ticaret ya da telekomünikasyon hizmetleri sunan hâkim ortakların mevzuatın aradığı özel şartları yerine getirmesi	83
4. Yönetim kurulu üyelerinin gerekli nitelik ve mesleki tecrübeyi haiz olması.....	83
5. Öngörülen faaliyet konularının plânlanan mali, yönetim ve organizasyon yapısı ile uyumlu olması.....	87
6. Asgari ödenmiş sermaye yükümlülüğünün yerine getirilmesi.	87
7. Ana sözleşmesinin kanun hükümlerine uygun olması.....	89
8. Ortaklık yapısı ve organizasyon şemasının şeffaf ve açık olması.....	89
9. Konsolide denetimini engelleyici nitelikte herhangi bir hususun bulunmaması.....	90
10. Öngörülen faaliyet konularına ait iş plânları ve faaliyet programının ibraz edilmesi.....	90
B. Kuruluş İzni Süreci.....	92
1. Kuruluş izni başvurusu.....	92
2. Kuruluş izni başvurusunun değerlendirilmesi	95
3. Bankanın kuruluşu (tüzel kişilik kazanması)	97
C. Kuruluş izninin iptali.....	98
III. DİJİTAL BANKALARDA FAALİYET İZNİ.....	99
A. Faaliyet İzni İçin Aranan Şartlar	99
1. Sermayesinin nakit olarak ödenmiş ve plânlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek düzeyde olması.....	99
2. Sisteme giriş payının en az dörtte birinin ödenmiş olması	100
3. Faaliyetlerinin kurumsal yönetim hükümlerine uygunluğunu sağlaması ve yeterli personel ve teknik donanımına sahip olması.....	102
4. Yöneticilerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde ve ilgili mevzuatta belirtilen nitelikleri haiz olması	103
5. Faaliyet konularını yürütebilecek yeterliliğe sahip olunduğu kanaatine varılması.....	105

6. Bilgi sistemleri yeterlilik deęerlendirmesi	106
B. Faaliyet İzni Süreci	107
1. Faaliyet izni başvurusu	107
2. Faaliyet izni başvurusunun değerlendirilmesi	107
3. Bankanın faaliyete başlaması	109
C. Faaliyet İzninin Sınırlandırılması ve İptali	110

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİJİTAL BANKALARIN İŞLEYİŞİ

I. DİJİTAL BANKALARIN FAALİYETLERİ	113
A. Dijital Bankaların Yapabilecekleri İşlemler	113
1. Dijital bankaların fon toplama yöntemleri	114
2. Dijital banka müşterilerinin para çekme yöntemleri	115
3. Dijital bankalarda çek işlemleri	116
4. Dijital bankalarda kefalet işlemleri	119
B. Dijital Bankaların Yapamayacakları İşlemler	122
1. Kredi müşterilerine ilişkin kısıtlama	122
2. Şube açma ve teşkilatlanmaya ilişkin kısıtlama	126
3. Teminatsız kredi tutarlarına ilişkin kısıtlama	130
4. Kiralık kasa, emanete alma ve fiziksel saklama hizmetlerine ilişkin kısıtlama	131
C. Faaliyet Kısıtlamalarının Kaldırılması	131
1. Kısıtlamaların kaldırılmasının şartları	131
a. Sermaye artırımı	132
b. Kısıtlamanın kaldırılması başvurusu	132
c. Kurul kararı	133
2. Kısıtlamaların kaldırılmasının sonuçları	133
II. DİJİTAL BANKALARIN HUKUKİ SORUMLULUĐU	134
A. Tarafların Yükümlölükleri	135
1. Dijital bankanın müşterilerine karşı yükümlölükleri	135

a. Bilgilendirme yükümlülüğü	135
b. İşlem takibi yükümlülüğü	138
c. Hizmet sürekliliğinin sağlanması yükümlülüğü	139
d. Kimlik doğrulama ve işlem güvenliğinin sağlanması yükümlülüğü	141
e. ATM bankacılığına ilişkin ilave yükümlülükler.....	144
f. Telefon bankacılığına ilişkin ilave yükümlülükler.....	146
g. Dijital bankaların diğer yükümlülükleri.....	147
2. Müşterilerin dijital bankaya karşı yükümlülükleri	148
a. Şifre ve parola gibi bilgileri saklama yükümlülüğü	148
b. Yetkisiz erişime imkan sağlayacak eylemlerden kaçınma yükümlülüğü	149
c. Kayıp çalıntı bildiriminde bulunma yükümlülüğü	150
d. Müşterilerin diğer yükümlülükleri.....	153
B. Yargılama Aşamasına İlişkin Özel Durumlar	155
1. Görevli mahkemenin belirlenmesi	155
2. Yetkili mahkemenin belirlenmesi.....	158
3. İspat yükünün belirlenmesi	160
4. Zamanaşımı süresinin belirlenmesi	164
5. Sorumsuzluk anlaşmalarının geçerliliğinin belirlenmesi.....	166
SONUÇ	169
KAYNAKÇA.....	177